

PLA DOBERTURA

DOCUMENT ANNEX

SETEMBRE 2020

TAULA

- **PROCÈS DE FAMILIARITZACIÓ I ACOLLIMENT 3**
- **PROMOCIÓ DE LA SALUD I SUPORT EMOCIONAL 4**
- **EL JARDÍ PEDAGÒGIC A L'EBM CAN DRAGÓ 6**
- **PER UNA ESCOLA INCLUSIVA. ATENCIÓ A LES FAMÍLIES VULNERABLES 7**
- **COM ACOMPANYAR ALS INFANTS DURANT LA REALITZACIÓ D'UN TEST PCR A L'ESCOLA? 9**

PROCÈS DE FAMILIARITZACIÓ I ACOLLIMENT

De manera excepcional es plantejarà un procés de familiarització molt més lent de l'habitual, establint torns d'estada a l'escola i possibilitar que coincideixin menys famílies en un mateix espai i coincideixin un nombre adient de persones adultes tant en l'espai interior com l'exterior.

En la mesura del possible, es proposarà l'acollida i familiarització en l'espai del jardí o terrassa.

Durant aquest període les famílies dels infants poden acompanyar-los a l'aula seguint les mesures de prevenció i seguretat establertes. Aquest període d'adaptació es pot adequar a la situació de cada escola per a l'inici del curs.

○ Reunions i trobades amb les famílies

Es reduiran les trobades amb el grup estable de convivència, un familiar de cada infant i amb ús de mascareta, en un espai ampli on es pugui mantenir distància de seguretat. I prioritzant espais ventilats.

En cas que l'espai no ho faci possible es desdoblarà el grup si és possible i la normativa ho fa possible.

Tot i això sempre tindrem present com la relació amb les famílies es pot mantenir i enfortir.

PROMOCIÓ DE LA SALUD I SUPORT EMOCIONAL

○ L'escola de les cures

L'escola després de confinament ha de ser l'escola de la cura. Cura del nostre espai interior, d'un mateix. Un espai que hem de cuidar per donar el cent per cent davant dificultats com les que ens planteja el coronavirus. Ara

toca tornar a l'escola. Cada un elaborarà i expressarà el retorn de formes diferents. Hem acollir i poder expressar l'estat emocional en cada realitat. Hem de pensar i organitzar els diferents espais per poder reduir les ràtios: l'aula, el dins i el fora, per donar vida a aquesta escola oberta i ferida. De la mateixa manera, hem d'acollir les realitats viscudes de les famílies i els nens.

Trobarem famílies més vulnerables que han hagut de fer front a moltes dificultats al llarg del confinament i altres que han pogut gaudir retrobant espais i temps amb els seus fills. Hem encarar un curs amb protocols que ens aniran marcant des de fora. No podem disfressar ni eludir aquesta realitat. Amb una actitud positiva i activa, el virus no ens pot aturar.

Duran el període de confinament l'equip de l'escola va participar en una formació sobre acompanyament emocional amb la formadora Verónica Antón, de l'equip SENDA. Algunes de les premises i conceptes són els que creiem que s'ha de poder implementar en el nou curs escolar 2020-2021.

Portem força temps de confinament i estats d'alerta. Aquest estiu s'obren expectatives i gairebé tota la mirada ha estat posada en aquest primer temps, el temps de l'emergència, a tenir cura de la salut física de les persones. Ha estat un temps de mirar i tenir cura de la supervivència atenent principalment els impactes de la pandèmia a la salut però també per a moltes famílies en el terreny material-econòmic.

Aquestes han estat les protagonistes de tot aquest primer temps: la salut i l'economia. Pensem que és necessari, ara ja en una segona fase i un cop passat aquest primer impacte, obrir espais que mirin i vetllin per la salut mental, emocional i afectiva de totes les persones. Desenvolupar una mirada d'intervenció educativa i preventiva durant i després del confinament i l'estat d'alarma.

Una de les característiques que defineixen a aquesta pandèmia com "desastre" o "catàstrofe" és que afecta tots els subsistemes de la societat, cap de nosaltres queda fora del que està succeint i això és clau per pensar la intervenció que estem proposant. Necessàriament haurem de sentir inclosos, o part, reconèixer la nostra "afectació" en tot això per no acabar activant els nostres propis mecanismes defensius i dissociar emocionalment.

Com a centre educatiu hem treballat i hem d'estar preparats per a incloure aquesta experiència que estem travessant dins les estances i de l'escola. No la podem excloure, no la podem deixar fora perquè sabem que tot el exclòs ens torna amb molta més força i en general acompanyat de patiment i malestar. No la podem concebre com un "parèntesi" en les nostres vides, com si poguéssim tornar a la "realitat". Se'ns imposa incloure aquesta

vivència en les nostres realitats, perquè només així sortirem enfortits i transformarem aquesta vivència tan intensa en una experiència de creixement i aprenentatge per a la vida també des de les escoles.

EL JARDÍ PEDAGÒGIC A L'EBM CAN DRAGÓ

El currículum ens parla de continguts transversals, continguts adaptables a diferents realitats i a les habilitats de cada criatura. Això comporta treballar de forma globalitzada, en petits grups, temps i situacions. Està molt clar que necessitem ampliar els llocs i escenaris per a l'aprenentatge. Si mirem i interpretem bé el currículum, els continguts els podem trobar a fora, als parcs, a les botigues, als carrers, als museus, a les biblioteques, en tallers. En totes les etapes desenvolupem les nostres capacitats en el context en què vivim. Estem convençudes que l'escola ha d'oferir diversitat de contextos i espais per fer possible una riquesa d'aprenentatges que moltes criatures no podrien tenir. I donar cabuda a l'entrada de nous sabers. Els infants necessiten pensar, viure, aprendre en espais pensats i adequats per viure intensament i que mai s'apagui la seva curiositat i la seva passió per aprendre.

La nova situació és una bona oportunitat per posar en relleu el significat de l'educació a l'aire lliure. Són espais necessaris per la seva riquesa per a una gran majoria d'aprenentatges de la vida. Necessitem obrir les portes, trobar complicitats, trobar perfils de persones que ens ajudin a veure, conèixer i poder actuar començant a fer passos per a aquest tan necessari canvi de paradigma, per donar resposta a la construcció d'una escola que té cura a les persones des de la salut física, intel·lectual i relacional i que totes les criatures puguin desenvolupar les seves capacitats. Al projectar aquest canvi de mirada, haurem de sortir a fora a la recerca de realitats que motivin a les nenes i nens, obrint nous horitzons d'aprenentatges. Els referents són Rachel Carson, Claire Cooper Marcus o bé Catherine L'Écuyer. I també, com feien Freinet, Pestalozzi, Freire, la Institució Lliure d'Ensenyament, Rosa Sensat i tantes altres experiències que no hem d'oblidar.

○ **Projecte jardí vivencial de l'EBM Can Dragó**

L'escola EBM Can Dragó forma part del Projecte Escoles Sostenibles de l'Ajuntament de Barcelona i està nomenada en el Pla Triennal 2020- 2022.

Durant el curs 2018-2019 va participar i adequar el jardí de l'escola en el projecte "Convertim el pati en jardí", de l'Ajuntament de Barcelona - Barcelona Activa.

En aquest curs estem adequant els espais interiors i exteriors de l'escola com a espais de vivència de petit grup i experiències de l'educació en la natura, junt a projectes de "peus descalços" i "sortides quan plou".

Cada estança comptarà amb un espai exterior i el jardí de l'escola s'adequarà per tenir espais de gaudi de cada grup i que compleixi la normativa. A més, s'adequaran els espais interiors de terrassetes.

○ **Organització de l'espai exterior**

Cal procurar que els grups estables es mantinguin durant l'estada en els espais exteriors i el jardí. L'escola disposa de tres jardins, un pel grup de nadons, un altre pels dos grups d'un any i el tercer i més ampli, pels tres grups de 2 a 3 anys que serà dividit en dos. A més disposem de les terrassetes a l'interior de l'escola.

Quan això no sigui possible o sigui convenient poder relacionar-se amb d'altres grups, caldrà mantenir la distància de seguretat o portar mascareta.

L'opció possible, a banda que hi poden haver altres plantejaments, sempre que es tinguin en compte les mesures de seguretat serà l'opció B de les instruccions del Departament d'Educació que remarca: Opció B – *"Atès que disposem d'un espai ampli de pati, sortiran tots els alumnes a l'hora establerta garantint l'agrupament per grups estables"*.

PER UNA ESCOLA INCLUSIVA. ATENCIÓ A LES FAMÍLIES VULNERABLES

En aquesta apartat volem ressaltar les qüestions relacionades amb l'acollida i l'acompanyament dels infants i les famílies vulnerables, detectar i observar les dificultats amb les quals es troben i poder trobar canals i vies per a l'ajuda i la intervenció.

El marc de la pandèmia a suscitat moltes pors, inquietuds i patiments als quals hem de fer atenció, treballant conjuntament amb els serveis psicopedagògics i educatius.

Creiem que és important diferenciar risc de contagi i la por de contagi. Les mesures que prenem a l'escola han de tenir a veure amb la implementació de mesures que baixin el risc de contagi com les que ajudin disminuir l'angoixa per contagiar-se. També es convenient observar les dificultats que es poden tenir en relació al cos, les sensacions, les emocions, la conducta i les relacions.

Cal tenir present que infants, famílies i els propis professionals pot estar patint també situacions viscudes al llarg dels darrers mesos i també per les circumstàncies especials que hi ara a l'escola. Per tant, caldrà un acompanyament emocional o bé una comprensió de les necessitats i dificultats, entre d'altres aspectes.

En aquest sentit, treballarem prioritàriament:

- Fer èmfasi amb el projecte Fem Escola de l'EBM Can Dragó, com a base de la proposta pedagògica.
- Implementar mesures de comunicació i relació, més reforçades si cal per tal de conèixer i detectar les vulnerabilitats i patiments.
- Treballar des de el primer moment en l'observació i detecció de necessitats, conjuntament amb l'EEAEN i els serveis psicopedagògics.
- Planificar per facilitar el compliment de les mesures Covid. Anticipar accions per tal de minvar la incertesa i fer evident l'aspecte de seguretat de l'escola, amb ajudes visuals, suport a la informació, delimitació d'espais i pedagogia de la relació i respecte quan entren a l'escola, sent curiosos i no traspasant les intimitats.
- Reforçar la pedagogia del petit grup, acollint a cada infant i ajudant al moviment lliure ja que els infants poden necessitar o bé un espai expansiu per expressió corporal o bé trobar petits ambients on es sentint segurs.

- Planificar, també els possibles confinaments que puguin sorgir i preparar la resposta educativa. El darrer confinament ens va donar l'experiència d'actuació i preveure accions compensatòries i identificar i preveure possibles dificultats en tots els nivells i persones.

En l'àmbit professional cal tenir en compte:

- El grau de vulnerabilitat de cada mestra i professionals i la imprevisibilitat dels esdeveniments canviants. En aquest sentit cercarem estratègies per abordar les situacions que plantegin conflicte i malestar (ansietat, increment de fatiga, por).
- Donarem suport a les necessitats personals i professionals i es generarà condicions per afavorir la vivència de seguretat i confort en l'entorn educatiu i la protecció envers els riscos de salut.
- Els espais de participació i trobada, segons les condicions, seran importants per acompanyar la tasca dels mestres i els professionals de l'equip.

En l'àmbit de les famílies

Una bona relació i acompanyament amb les famílies contribueix a la reducció de la vulnerabilitat tant de les famílies com dels infants i a que els conflictes famílies-escola siguin menors i puguin ser tractats de manera més col·laborativa.

- Treballarem per acompanyar i conversar amb les famílies per tal de facilitar la relació i compartir neguits, opinions i els possibles malestars.
- Dedicarem temps i preveure espais per parlar sobre les dificultats en què es troben i com ho gestionen
- Cercarem al col·laboració amb les famílies per tal d'establir complicitats i ajudi al compliment de la normativa, donant suport verbal i explicant i anticipant les mesures.

COM ACOMPANYAR ALS INFANTS DURANT LA REALITZACIÓ D'UN TEST PCR A L'ESCOLA?

Criteris psicopedagògics que sentim que cal cuidar

Des de l'Escola Bressol Municipal Can Dragó, situada al barri de Porta (Nou Barris) de Barcelona, entenent la importància de cooperar amb els Departaments d'Educació i de Salut en aquests moments que estem vivint, volem compartir amb l'administració educativa i sanitària tot un seguit d'aspectes que ens semblen cabdals i que poden facilitar la creació d'un context òptim per la realització de proves PCR i test d'anticossos a les escoles.

Tenint en compte que aquestes proves es poden dur a terme a dins del nostre centre escolar, amb la corresponent autorització de les famílies, hem considerat que pot ser d'utilitat per l'administració, pel personal sanitari i pel col·lectiu docent desplegar un document de criteris psicopedagògics per tal que aquestes proves es duguin a terme en un context que faciliti als infants la comprensió de la situació i els doni un paper actiu, cooperador i que els tinguin en compte.

En cap cas volem envair competències que no ens pertoquin, ni posar en qüestió la tasca professional dels sanitaris ni de les sanitàries; tampoc volem proposar res que atempti la seguretat dels infants ni de les persones professionals implicades. No obstant, des de la nostra vessant educativa no podem evitar viure i veure totes les circumstàncies que es generen a la nostra escola com una oportunitat d'aprenentatge i creixement tant en les nenes i nens com dels i de les professionals que habitem el centre.

Per això, amb una clara voluntat d'ajuda i de cooperació, però també amb la voluntat de ser nosaltres, com a centre, una institució activa i amb iniciativa despleguem, a continuació, una sèrie de criteris que ens semblen

que poden ajudar a tots i a totes (infants, famílies, professionals de la docència i de la salut) a viure amb més serenitat aquests processos d'elaboració de tests PCR des d'un profund respecte envers la infància.

CRITERIS PSICOPEDAGÒGICS:

1. Considerar l'infant un subjecte actiu que pot cooperar en tot moment, independentment de la seva edat o la seva capacitat cognitiva.
2. Acceptar que aquesta cooperació de l'infant serà possible si se li dóna el seu temps i se li deixa un marge per a la comprensió, la representació i l'acceptació de la situació.
3. L'anticipació, la verbalització i l'explicació són fonamentals a l'hora de fer actiu a l'individu en qualsevol esdeveniment de la seva vida.
4. Integrar que l'acompanyament durant la prova PCR per part d'un familiar en el moment de la realització de la prova a l'escola.
5. Considerar contraproductiu i, fins i tot, innecessari fer proves forçant a l'infant quan aquest no està predisposat per a fer-ho.
6. L'infant ha d'estar connectat amb el seu propi cos en tot moment.

ACTUACIONS I INTERVENCIIONS DE MARCAT CAIRE PSICOPEDAGÒGIC:

1. L'escola ha de tenir la informació facilitada pel Departament de Salut que serveixi per anticipar a les famílies aspectes relacionats amb la prova i explicar als infants com seran els tests. Es respectarà i acompanyarà la decisió de la família davant la negativa de realitzar la prova.
2. L'escola facilitarà un espai adient i agradable (com pot ser el jardí), fora de l'estança, per tal de no relacionar un espai de viure i convida, amb una prova mèdica.
3. Les i els mestres compartiran l'estona amb les famílies i oferiran en el temps d'espera un espai de relació i cura, amb contes, aigua i fruita. Acompanyem a l'infant i a la família cap ell lloc on es faran els tests.

4. D'acord amb els serveis sanitaris l'espai destinat per realitzar els tests serà el nomenat "chill out". Un cop realitzat, poden sortir directament al carrer.
5. Demanem que s'informi a la direcció de l'escola de la visita de la unitat mòbil de salut per l'elaboració de tests a la nostra escola amb suficient antelació, per tal de poder avisar prèviament a les famílies i poder anticipar als infants qualsevol possible actuació.
6. Amb les condicions de seguretat i protecció que siguin necessàries i oportunes, l'infant ha d'estar acompanyat, durant la prova per la família.
7. Afavoreix molt al benestar i la serenitat dels infants que els i les professionals de salut es presentin pel seu nom als infants i es dirigeixin a ells pel seu nom propi.
8. Cal deixar un temps perquè el mestre o la mestra, o el referent familiar, pugui explicar al personal sanitari com es pot sentir l'infant abans de que entri per fer-li la prova.
9. Els i les professionals de salut que vinguin a fer les proves PRC han de poder connectar la seva mirada amb la mirada de l'infant.
10. És favorable que, en el moment de la prova, s'expliqui a cada infant de manera individual, en què consisteix la prova i mostrar el material.
11. És important donar temps (com més petit sigui l'infant, més temps caldrà... com més por i neguit tingui, més temps caldrà...) per tal que l'infant es mostri predisposat a allò que esdevindrà. Aquesta actuació pot ajudar molt a que l'infant connecti una situació amb una altra, es relaxi i cooperi.
12. És fonamental que l'infant doni el seu beneplàcit i accepti allò que passarà amb el seu propi cos. Aquesta acceptació es notarà en el seu cos, tensió corporal, somriure i mirada i, fins i tot, en la seva respiració.
13. No considerem oportú que es forci a cap infant a fer la prova en el context escolar si l'infant presenta un quadre alt d'angoixa o neguit. En aquest sentit demanem que, en el cas que això esdevingui que sigui la mateixa família qui porti a l'infant al CAP per la realització de la prova.
14. En cap cas, considerem acceptable que els professionals sanitaris, l'equip docent o el familiar forcegin amb l'infant o l'immobilitzin per a dur a terme les proves en el centre escolar.

15. Un cop realitzada la prova demanem que no hi hagi ni premis ni festes, tan sols un agraïment a la cooperació de l'infant i un reconeixement a l'esforç que li hagi pogut suposar sostenir la situació, sense minimitzar el que hagi pogut sentir l'infant. EQUIP EBM CAN DRAGÓ. Setembre 2020.

ALTRES MESURES I DOCUMENTS

- **Treball en xarxa amb les organitzacions i entitats del Barri:**

Grup de lactància i criança

Xarxa de suport a les dones

Xarxa de suport al Barri de Porta

Adhesió al projecte "SOM BARRI FEM FRONT A LA CRISI EN CLAU DE GÈNERE"

Taula de Salut Mental